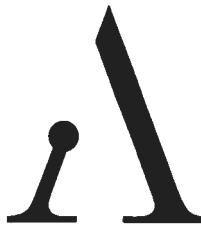

Felagið Nótaskip
Att.: Jógvan Jespersen

e-mail: notaskip@notaskip.fo

ADVOKATSKRIVSTOVAN

Fríða Patursson, adv.

Óla Jákup Kristoffersen, adv.

Christian Andreasen, adv.

Niels Winther Poulsen, adv.

Helga á Borg, adv.

Rósing Rasmussen, adv.

Kristoffur Kristoffersen, adv.

Tórshavn 07.04.2024

J. nr. 20240262

Skrivari: pvi@jura.fo

Viðvíkjandi broyting í kunngerð um svartkjaft í 2024.

Inngangur.

Eg eri biðin um at gera eina meting uppskotinum um broyting í kunngerð um at skipa fiskiskapin eftir svartkjafti við fiskiførum undir føroyskum flaggi í 2024, sum er dagfest 27. mars 2024, og sent til hoyringar hjá millum onnur Felagið Nótaskip.

Upprunaliga kunngerðin um at skipa fiskiskap eftir svartkjafti í 2024, er dagfest 22. desember 2023, og lýst at koma í gildi 1. januar 2024, og at fara úr gildi 1. januar 2025. Upprunaliga kunngerðin býtti svartkjaftin á sama hátt sum hesin hevur verið býttur undanfarin ár.

Í upprunaligu kunngerðini var føroyska kvotan av svartkjafti í 2024, sett til 400.000 tons, men í uppskotinum til broyting av upprunaligu kunngerðini, verður kvotan fyri 2024, sett til 543.483 tons, og ásetingarnar í upprunaligu kunngerðini, sum áseta tonsatalið til ymisku lógarásettu endamálini verða broytt samsvarandi.

Tó er ein nýggj áseting úr kunngerðini, sum hevur elvt til fyrispurningin í § 8 a, sum er soljóðandi:

Í 2024 vera 35.000 tons av svartkjafti latin sum felagskvota við hámarki til eigarar av fiskiførum undir føroyskum flaggi, sum í 2024 hava rætt at fiska svartkjaft. Hámarkið hjá hvørjum fiskifari er 2.500 tons. Fiskiskapurin kann fara fram í føroyskum sjógvi, íslenskum sjógvi og í NEAFC-skipanarøkinum.

Stk. 2. Fiskifør, sum bara hava tillutaða kvotu, latin til vinnuligar royndir og verkætlanir á landi sambært § 4 í kunngerð um kvotur av makreli, norðhavssild og svartkjafti til vinnuligar royndir og verkætlanir, fáa ikki lut í kvotuni sambært stk. 1

Stk. 3. Fyri at fáa fiskiloyvi sambært stk. 1, skal egin árskvota, tillutað í 2024 sambært § 4, ella kvota av nøgdunum í §§ 6-8 vera fiskað, samanber tó stk. 2,2 pkt. Somuleiðis skal flutt restkvota frá 2023 til 2024 og avhend kvota í 2024, vera fiskað.

Stk. 4. Eru líkindi fyri, at kvotan í stk. 1 ikki verður fullnýtt, kann landsstýrismaðurin broyta ella taka burtur hámarkið.

Við øðrum orðum skipar Fiskivinnu- og samferðslumálaráðið, við hesi áseting eina felagskvotu við hámarki.

Endamálið við hesi broyting og áseting av felagskvotu við hámarki, tykist at vera at flyta kvotu frá teimum skipum, sum upprunaliga høvdu svartkjaftakvotuna áðrenn serligu bólkararnir vóru skipaðir til hesar nýggju aktørarnar við tað, at fiskimálaráðharrin eftir øllum at døma metir, at hesir ikki hava nóg stórar kvotur.

Hetta sæst óbeinleiðis úr tí uppriti, sum er dagfest 26. mars 2024, í sambandi við, at kunngerðin verður broytt, har tað verður skrivað:

“Talan er sostatt um at býta heildarkvotuna av svartkjafti í 2024, øðrvísi. Broytingin ber í sær, at kvotan, ið skal býtast millum skipini, sum søguliga hava fiskað svartkjaft, er minni enn hon annars vildi verið. Samlaða nøgdin at býta er tó ikki minni enn í 2023.”

Og seinni er skrivað:

“Tá ið parturin til felagskvotuna í 2024, var drigin frá, eru 263.490 tons eftir at lata teimum, sum søguliga hava havt rættindi at fiska svartkjaft undir skipan við egnari árskvotu.”

Hendan felagskvotan verður bert tikin av tí partinum av samlaðu kvotuni, sum hoyrir til tann bólkin, sum søguliga hevur rætt at fiska við egnari árskvotu, tvs. tann parturin av kvotuni, sum er ásettur í § 4, stk. 1 og forðingar verða lagdir fyri fiskiskapi av nýggju felagskvotuni við hámarki, nevnliga á tann hátt, at øll onnur kvota skal verða fiskað áðrenn henda nýggja felagskvotan við hámarki verður fiskað.

Spurningurin er so, um heimild er til tess.

Generella heimildin at skipa fiskiskapin.

Sambært galdandi legalitetsgrundreglu, skal ein kunngerð hava heimild í lóg, og innihaldið í kunngerðini kann ikki vera víðari enn lógarheimildin gevur loyvi til.

Tá ið metast skal um, hvørt vítt ein kunngerð er í tráð við galdandi lógarheimild, verður sjálvandi fyrst og fremst hugt eftir sjálvari heimildini í lógini, men eisini lógini sum heild og lógarviðmerkingum, herundir endamálið við teimum lógarásetingum, sum eru.

Kunngerðin um at skipa fiskiskap eftir svartkjafti vísir til í sambandi við heimild til ymiskar lógarásetingar í Sjófeingislógini. Tær greinar, sum serliga av týdning her, eru § 22, stk. 1, og § 23, stk. 1 og 2, sum eru soljóðandi:

”§ 22. Fyri fiskiskap í føroyskum sjógvi, undantikin fiskiskapur skipaður sambært § 18, samanber tó stk. 4, kann landsstýrismaðurin áseta kvotuskipan, fiskidagaskipan ella aðra skipan og nærri reglur um atgongd, býti av tøkum fiskimøguleikum millum bólkar av fiskiførum, einstøk fiskifør og veiðihættir, og hvussu fiskiskapurin skal fara fram.”

“§ 23. Fiskiskapurin hjá føroyskum fiskiførum, uttan fyri føroyskan sjógv, verður skipaður samsvarandi sínámillum fiskiveiðuavtalam, samtyktum í økisbundnum fiskiveiðufelagsskapum og eftir millumlanda avtalam. Eru Føroyar ikki partar av avtalu ella samtykt, ella eingin samtykt er um fiskiskap í altjóða sjógvi ásetir landsstýrismaðurin kvotur, fiskidagar ella aðra skipan.

Stk. 2. Landsstýrismaðurin ásetur nærri reglur um býti av tøkum fiskimøguleikum, ið ikki eru bodnir út á uppboði, og hvussu fiskiskapurin skal fara fram.”

Aðrar ásetingar í sjófeingislógini, sum kunnu hava týðning eru ásetingar í § 2:

nr. 6), um fiskiloyvi, sum ásetur, at fiskiloyvið er tann rættur, sum eigari av ávísnum fiskifari fær at veiða av ávísnum livandi sjófeingi á ávísnum leiðum í einum fiskiári, umframt,

nr. 15), sum ásetur, at felags kvotupartur er tann prosentpartur av heildarkvotu av ávísnum livandi sjófeingi, ið rættindahavarar, ella ein bólkur av fiskiførnum undir einum, hevur rætt at veiða, og

nr. 19), sum ásetur at felags kvota við hámarki, er ein felags árskvota, sum persónur, felag ella eigari av fiskifari, hevur rætt at veiða av, tó so, at hámark verður sett fyri, hvussu nógv hvør persónur ella felag, ella fiskifar kann veiða.

Generella útgangsstøðið er sostatt, at Fiskivinnu- og samferðslumálaráðið hevur eina generella breiða heimild at býta kvotur av ymsu fiskasløgnum millum fiskifør, og generelt er eisini heimild at áseta felagskvotur við hámarki.

Býti av svartkjafti.

Sum nevnt omanfyri, skal kunngerðin hava heimild í heimildarlógini, og býtið í kunngerðini skal fara fram sambært ásetingar í sjófeingislógini við teimum avmarkingum, sum har eru.

Eg havi skilt, at svartkjafturin til og við 2008, varð veiddur av felags kvotu, men at teir skipaeigarar, um tá fiskaðu svartkjaft, í 2009, tóku stig til eitt býti av svartkjaftinum, soleiðis at talan gjørdist um egnar kvotapartar. Uppskot til hetta býtið varð gjørd millum tey nótaskip og ídnaðarskip, sum tá vóru, og Fiskimálaráðið tók uppskotið til eftirtektar og hevur býtt eftir hesum leisti síðani. Úrslitið var, at tey 7 nótaskipini, sum tá vóru, sum útgangsstøði fingu 10,8 % hvør, meðan ídnaðarskipini, sum stórt sæð øll vóru ogn hjá einum reiðaríi, fingu 23 %. Harumframt vóru aðrir smærri partar.

Síðani tá, hevur hetta býtið, sum kann sigast at vera ein avtala millum vinnuna og Fiskimálaráð, verið fylgt til fiskivinnunýskipanin í 2017 varð framd eftir at tá galdandi loyvur við tá galdandi uppsagnarfrest, vórðu uppsøgd. Tá varð kvota tikin frá teimum reiðaríum, sum tá høvdu kvotu, og m.a. seld á uppboðssølu, og tá núverandi lóg um sjófeingi kom í 2019, vóru harumframt skipaðar kvotur til vinnuligar royndir og verkætlanir, umframt menningarkvotur.

Tað varð tá greitt definerað í lógini, hvussu stórir partur av ávikavist tøku føroysku kvotunum og heildarkvotunum eftir ávikavist svartkjafti, norðhavssild og makreli skuldu fara til hesi ymisku endamálini, og tað varð somuleiðis greitt ásett, hvussu broytingar í tøku føroysku kvotuni og heildarkvotuni, skuldu ávirka tann part av kvotuni, sum skuldi fara til hesi ávísu endamálini, umframt tann partin av kvotuni, sum varð seldur á uppboðssølu. Eisini tær uppboðssølukvoturnar vóru greitt defineraðar í sambandi við broytingar í heildarkvotu og tøkari føroyskari kvotu.

Hesar ásetingar eru í § 14, § 15 og § 16 í sjófeingislógini.

Tvs., at svartkjafturin hevði í mong ár, undan teimum báðum sjófeingisløgnum, verið býttur sum eginkvota hjá teimum skipum, sum vóru, og sjófeingislógirnar staðfestu hetta býtið, tó við ávísnum broytingum sum omanfyri nevnt.

Í hesum sambandi kann serliga vísast til viðmerkingarnar til § 16 í sjófeingislógini, har býtið neyvt er ásett og sett upp í talvu, eisini í tann mun kvoturnar broytast, og eftir at kvotapartarnir eru útroknaðir til ymisku endamálini, so sum vinnuligar royndir og verkætlanir, er í viðmerkingunum ásett:

”Restin av kvotuni undir markinum, verður útlutað øðrum rættindahavarum, sum undir løgtingslóg um fyrisiting av sjófeingi, hava fingið útlutað kvotur av hesum fiskasløgum. Hesar fáa sambært dømunum 45.186 tons.”

Somuleiðis er ásett:

*”Í 2021 hækkar heildarkvotan til 95.000 tons, men hóast hetta er oman fyri markið, nevnt í § 14, stk. 1, verður eingin uppboðsárvota seld á uppboði, tí heimildin at selja er bert fyri 2020, og heildarkvotan er disponerað yvir, samsvarandi § 16, stk. 2. Í staðin verður kvotan útlutað millum teir aktørar, sum hava lut í kvotuni í 2020, har **øll fáa sín lutfalsliga part av hækkingini** (mín undirstriking) sum eisini ásett í § 16, stk. 2. Tá kvotan aftur lækkar, lata eisini øll lutfalsliga, sum lýst í dømunum niðanfyri fyri ár 2022, tá kvotan aftur lækkar.”*

Niðurstøða.

Tá býtið av svartkjafti er so neyvt definerað í sjófeingislógini millum ymisku bólkarnar, meti eg ikki at fiskimálaráðharrin í kunngerð hevur heimild at broyta hetta býtið.

Tað tykist sum um fiskimálaráðharrin er av tí fatan, at tá ”restkvotan”, sum verður lutað teimum, sum ikki fáa kvotu eftir ásetingunum í § 14, 15 og 16, ikki er ásett til eina ávísa nøgd, ber til at taka av hesi ”restkvotu”, men eg meti, at ”restkvotan” er líka so væl definerað, sum hinir partarnir av kvotuni, sum eru beinleiðis ásettir til ávísan prosentpart, við tað, at ”restkvotan” jú er tann parturin, sum er eftir, tá býtt er til hinar partarnar, tvs. uppboðssølvkvotur, umframt kvotur til vinnuligar royndir og verkætlanir v.m.

Her hava viðmerkingarnar til § 16 í sjófeingislógini, sum eru endurgivnar omanfyri stóran týðning. Tær siga at restin av kvotuni undir markinum verður útlutað øðrum rættindahavarum, sum undir sjófeingislógini hava fingið útlutað kvotur av hesum fiskasløgum. Til hesar er beinleiðis ásett at teir skulu hava 45.186 tons. Og tað er eisini í viðmerkingunum staðfest at hesi eisini skulu hava sín lutfalsliga part av hækkingum. Men tað er av hesum partinum, sum felagskvotan við hámarki eftir § 8a verður tikin.

At ynski veruliga er, at flyta kvotur, og harvið geva teimum rættindahavarum, sum annars hava defineraðan part eftir lógarásetingum meira, sæst eisini av broytingaruppskotinum, sum er § 8a, við tað er ásett, at hendan felagskvota, ikki kann fiskast fyrr enn egin árskvota, umframt flutt restkvotu av at kvota er fiskað.

Niðurstøðan er sostatt, at tá býtið av svartkjaftakvotuni er so neyvt definerað í sjófeingislógini, meti eg ikki at fiskimálaráðharrin hevur heimild í kunngerð at broyta hetta býtið, sum verður avleiðingin av ásetingini um felagskvotu.

Við heilsan

Niels Winthar Poulsen, adv.
nwp@jura.fo